

КАРИАТИДА

Веднъж Иван Симеонов се загледа към северната част на оградата и забеляза, че ъгловият кол е клюмнал. Затича се и видя това, което се полагаше да види: циментовият кол висеше във въздуха. Това е то имот край дере, извика Иван Симеонов, вече ми липсват най-малко два квадратни метра. Без да ще, той се извърна към постройката и измери разстоянието с очи. Пет нищожни метра деляха дерето от калкана на вилата. Пет или шест корена от малините липсваха, търкаляха се долу край вадата. Свирепа болка и тъжно отчаяние свиха бойното сърце на стопанина. Създаден, за да действа, той се хвърли към лопатата, скочи в дерето, започна да връща пръстта към мястото ѝ. Но пръстта падаше обратно в краката му, дори нещо повече – срина се още една част от брега, а туй го накара да загуби и най-дрипавата частица от духа си. Като подложи длани под пръстта, Иван Симеонов завика. Какво викаше, трудно се разбираше, но той продра гърлото си и въпреки туй никой не му се притече на помощ. Мария Симеонова готвеше в кухнята, а децата още спяха. Ръцете подпираха хубавата студена пръст, черна и пълна с бъдещ живот: милиони семенца и бактерии, бледи рехави жилчици, наситени с влага и обещания. Но пръстта тежеше не горе, където ѝ беше мястото, а в дланите му. Иван Симеонов най-после разбра, че не може да стои така и да подпира почвата вечно, че доколкото му подсказва огледът, брегът тепърва захваща да се руши. Пусна пръстта в потока. Понечи да изплакне ръце, но, кой знае защо, се отказа и отчаяно се закатери към имота си. При това положение той можеше да изпълзи изпод зейналата ограда, но не изпълзя, а заобиколи и влезе през портата. От това място вилата имаше вид на спокойна охранена буржоазка, задоволена във всяко отношение, която и не подозира, че тайна болест я разяжда подмолно. Упоритост, мъжество и нахалство бяха необходими за издигането на този гигант, скътал в себе си не по-малко от десет стаи, два гаража, сухо мазе за натурия и битов кът – една микротеритория, в която влезеш ли, погълнат си от миналото, тук то те шиба с писък на гайди и те гали с шепот на кавали. Много безсънни нощи, присвоявания, комбинации и кражби бяха вградени тук и когато на края творецът трябваше да се радва, да обитава, една нищо и никаква вадичка там, в дерето, започваше задкулисната си дейност на подкопаване и сриване. Иван Симеонов погледна калните си ръце и чак сега се наведе над влажната, попарена от няколко слани трева. Тя наподобяваше перушина, обърсваше меко калта. Иван Симеонов усещаше мекотата на тревата, на неговата трева, поникнала и отгледана в неговия двор, в предната му част, която едва ли би могла да пострада от свличането. Забърсваше дланите, гънките на пръстите и мислеше за неземни сили, за гигантски благородни машини, с възможности да изтръгнат вилата му от предишното ѝ място и я преместят поне пет метра напред. Това е напредък, това е техника, а сегашното какво е – нищо, напразно го наричат прогрес, то е нищо... Иван Симеонов се приближи към дворната чешма, наведе широкия си загладен под якето гръб и почна да мие ръцете си.

Кърпите, както винаги, висяха по местата си: за него, за Мария, за децата. В кухнята властвуваше редът. И каква чистота, боже мой!... Мария Симеонова отваряше консерва гювеч-зарзават, дебеличките ѝ отрудени пръсти работеха чевръсто, но не бързаха, преместваха ножа милиметър след милиметър, за да пазят капачката. Същата капачка догодина може да затвори нова консерва. Пестеливостта и чистотата бяха в кръвта на жена му.

Иван Симеонов разказа с няколко думи за колищата. Мария Симеонова остави буркана неотворен и се запъти към мястото на произшествието. Върху пострадалото ъглово колище се клатеше сврака, птица, която винаги докарва яростта на Симеонови.

Иван Симеонов бе избил няколко свраки с ловна пушка, но гадините продължаваха да долитат и сякаш наистина предпочитаха неговия двор за провокационните си кръсъци. Мария Симеонова извика “къш” и се озова при колищата. Картината предизвика остра болка в сърцето ѝ, после болката премина в уплаха. Без да ще, стопанката на имота се дръпна назад, уплаши се, че почвата може да се срути заедно с нея.

“Казах ти, Иване, още тогава ти виках да не вземаме туй място край дерето, но ти го купи, изкорени габърака и зася малини. Сега ще погинем заедно с къщата. Пръстта се кърти и пада връз вадата и ние тук, ако не циментираме, ще пропаднем за тоя, дето духа. Жалко за труда ни, с децата ще се издавим в тая река, ако не циментираме. Тук трябваше, значи, цялото дере да се напълни с бетон, да се ангажират камиони, да носят и да хвърлят, а откъде ще ги вземеш камионите, като вече не работиш там, като си се скарал с всички хора покрай строежа. Тук, значи, трябва да потече друга река, от цимент, да блокира пръстта, да я стегне, да не мърда.”

Мария Симеонова изрече туй в дерето, а Иван Симеонов отвори устата си чак в кухнята, след като отначало клюмна върху стола:

“Само за цимент не ми говори, не ми говори за железобетон, защото ме хващат дяволите и не знам, значи, какво мога да сторя. На мен най-хубавите ми години отидоха тук да изкоренявам, да разширявам площ, да строя, да създавам условия за човешки живот на теб и децата ти и не ми говори за бетон, защото ще хвана нещо, значи, и ще сторя беля. Аз вече, като видя цимент или бетон, мога да повърна... Или дограма! Или плочки!”

“И ти не ми говори, каза му Мария Симеонова, защото ха не си набивал цимент и желязо, ха сме се срутили.”

На туй Иван Симеонов отвърна мрачно, че тук вече не помага нито циментът, нито желязото, тук нищо не може да се хване, защото всичко е обречено на общо срутване и положението не може да се спаси, дори ако стоиш денонощно долу и връщаш падналата пръст на мястото ѝ.

Ще стоим, хвана се Мария Симеонова за думите му, ще стоим и ще мятаме обратно пръстта. Ти, аз, децата. Туй, дето е издигнато, трябва да се спаси.

Иван Симеонов не отговори, сгромоляса се върху масата и зариде. От плътното декемврийско небе заваля ситно... Ситно тук, а кой знае как в планината, откъдето иде туй нищожно поточе, то ще се напълни отново и отново ще започне да подкопава. Вън закрещяха две свраки, свраките крещят най-оживено при ръмеж.

Този декемврийски ден бе първият, началото. После се случиха много други неща, но всичко бе свързано с валежите и прииждането на потока. Земята се срутваше, колищата легнаха във водата и се покриха с кал, мрежата на оградата ръждясваше и се ронеше като пудра, времето ръфаше двора, примляскваше от удоволствие и ехидно повръщаше изяденото, което потичаше надолу. Отвърнал поглед от дерето, Иван Симеонов дълбаеше отбранителната линия на два метра от калкана, слизаше надолу в землянката и оформяше красив окоп. Като довърши окопа, въпреки отвращението, което хранеше към цимента и строителното желязо, той хукна из града. Започна да възстановява връзките си. Сега трябваше да заплаща. Камионите искаха, циментаджиите искаха, за желязото искаха, за чакъла искаха. Майко, колко струва, ако го строиш като другите, извика на края Иван Симеонов, грешни пари троша за дреболии.

Докараха торбите с цимента, докараха чакъла, ворта, зачакаха желязото. Докато чакаше желязото, Иван Симеонов подреди материалите на сухо, но въпреки туй материалите потекоха към окопа, самички, без да ги викат, позовани от нещо прадядовско, искаха да си свършат работата, но как да ги пуснеш без желязото!

Дните минаваха, времето течеше, течеше и потокът.

Най-последно желязото пристигна. Камионът довтаса пред вилата. Камионджията повика известно време отвън, па влезе в двора. Почука на вратата, позвъня и тъй като не му отвориша, заобиколи и мина в задния двор.

Тук камионджията видя едно живо същество. Краката на това същество бяха забити във водите на потока, а раменете му подпираха основите на вилата. Съществото обладаваше гигантска сила, крепеше цялата сграда. Задният двор липсваше изобщо, потокът беше отнесъл всичко заедно с отбранителната линия и строителните материали. Водата течеше в краката на съществото, размиваше пръстта, но краката – не, те си оставаха там, забити във вечността.

Камионджията се загледа в кариатидата, постара се да разпознае в нея самия Иван Симеонов, но не успя. Иван Симеонов бе полепнал с кал, вар, цимент и се бе втвърдил. Нищо, нищичко не се виждаше от стопанина. Само по едно вре на камионджията му се стори, че лявото око на Иван Симеонов се открехва, сякаш да каже нещо, но вместо да остане там и да разбере какво му казва, камионджията хукна панически към камиона си.